

**Oponentský posudek**  
**Johana Šaštinská**  
**Diplomová bakalářská práce**

**Dramatizace pohádky Pták Ohnivák a Liška Ryška podle Jana  
Jílka**

Johana Šaštinská předkládá jako svou bakalářskou práci úvahu, kterou nazvala Dramatizace pohádky Pták Ohnivák a liška Ryška podle Jana Jílka. Jedná se vlastně o soubor několika kapitol, které sice tvoří metodologicky poněkud odlišné oddíly, které ale mají jasně formulované jednotící obsahové téma. Tímto spojujícím tématem je divadelní adaptace (*dramatizace*) Erbenova stejnojmenného prozaického textu, kterou zmiňuje autorka v titulu své rešerše, a které se Jan Jílek zhostil v roce 1968, aby vytvořil titul pro repertoár tehdejšího Divadla Jiřího Wolkra. Práce Johany Šaštinské se ale nevyčerpává pouze rozbořením této konkrétní dramatizace, protože jedním z hlavních cílů, který si diplomantka pro svou úvahu vytyčila, je zmapovat kompletně celou Jílkovu dramatickou tvorbu pro děti (zejména tu „pohádkovou“) a popsat konkrétní dramatické postupy, jež Jílek při psaní svých pohádkových her strategicky využívá. A jak autorka ve své úvaze dokládá, tyto postupy jsou pro její analýzu Jílkova psaní metodologicky velmi důležité: zahrnují totiž charakterizaci postav, strukturu příběhu a další klíčové prvky, které v oblasti na dětské publikum zaměřené dramatické tvorby definují celý Jílkův tvůrčí přístup. A na základě tohoto metodologického vymezení se pak Šaštinská vydává zkoumat právě tyto „hlubinné“, a při povrchním pohledu skryté, infrastruktury, které tvoří vnitřní společný jmenovatel jednotlivých Jílkových textů a zároveň se stávají základnou pro její další analytický postup. Diplomantka si svou úvahu rozdělila

do několika částí. V té první nastiňuje v dějinné perspektivě institucionální historii divadla pro děti v Československu, počínaje Dětským divadlem Míly Mellanové, které vzniklo už ve třicátých letech minulého století, a tuto vývojovou linii pak sleduje velmi podrobně krok za krokem až do poválečných let, kdy vzniká Divadlo Jiřího Wolkra jakožto jakýsi ústřední institucionální model, charakteristický pro tento typ divadla v poválečném (či spíše poúnorovém) socialistickém Československu. V druhé části se pak diplomantka zaměřuje na vlastní analýzu Jílkovy pohádkové hry Pták Ohnivák a liška Ryška, která ji zároveň slouží jako reprezentativní příklad Jílkova tvůrčího přístupu a poskytuje ji další možnosti pro její výzkum. Na závěr pak autorka ještě výrazně překročí rámec svých původně (především) literárních východisek a zaměřuje se i na postupy čistě divadelní, svou pozornost soustřeďuje tentokrát zejména k otázce, jak Jílek pracuje s původním inspiračním materiálem a jaké změny a úpravy při práci s ním provádí, aby výsledný text co nejlépe vyhovoval divadelnímu formátu a charakteru tehdejšího dětského publika. V této souvislosti se pak zákonitě věnuje i strategiím vysloveně inscenačním, včetně scénografie, kostýmu, světelného designu a hereckého projevu a zkoumá především to, jak tyto prvky přispívají Jílkovu hlavnímu záměru: vytvořit u dětského diváka ucelený a působivý divadelní zážitek. Práce se rovněž zabývá pedagogickým potenciálem Jílkova díla. Diplomantka správně konstatuje, že Divadlo Jiřího Wolkra se již od svého založení profilovalo jako instituce s výrazným vzdělávacím posláním a že Jílkova tvorba byla jeho přirozenou a integrální součástí. A to znamená, že inscenace vytvářené podle jeho adaptačních textů nejen, že zprostředkovávají hodnoty a morální ponaučení, ale také kultivují estetické cítění a kritické myšlení mladých diváků. Závěrem lze říci, že práce je v celku podařenou aplikací zvolených teoretických východisek na konkrétní tvorbu jednoho osobitého dramatika a jednoho speciálně zaměřeného divadla. Formální stránka bakalářské práce je autorkou ošetřena poměrně pečlivě, dobře se čte a splňuje všechny nároky, které jsou na

závěrečnou bakalářskou práci na českých vysokých školách kladeny. Úvahu jako celek považuji za solidní, v dobrém slova smyslu standardní, nepřinášející sice k poznání problematiky tohoto typu divadla žádné výrazně nové a zásadní poznatky, za to se jedná o autorčinu poctivou analýzu zvoleného tématu.

Vzhledem k výše uvedeným faktům bakalářskou práci Johany Šaštinské doporučuji k obhajobě se známkou 2.

27. 8. 2024

prof. Jaroslav Etlík

**Otázka:** Autorka několikrát ve své práci použije výraz dětské divadlo (např. už na straně 6), patrně pod vlivem skutečnosti, že Míla Mellanová tak skutečně své divadlo ve 30. letech minulého století pojmenovala. Nicméně současná teatrologie tento termín buď vůbec nepoužívá, nebo ho používá ve zcela jiném významu. Rád bych se tedy diplomantky zeptal, zda si uvědomuje významový rozdíl mezi pojmy **dětské divadlo a divadlo pro děti**. Pokud ano (v práci to totiž vypadá, že ji oba pojmy významově spíše splývají), prosil bych tuto nuanci podrobněji osvětlit.